

ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น
โครงสร้าง (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมการลดและนำของเสียมาใช้ประโยชน์ พ.ศ.
(Law for Promotion of Effective Utilization of Resources)

๑.ความเป็นมา

มลพิษจากขยะมูลฝอย เป็นหนึ่งในปัญหาสิ่งแวดล้อมที่นับวันจะทวีความรุนแรงขึ้นเป็นลำดับ สาเหตุมาจากปริมาณขยะมูลฝอยจากชุมชนต่าง ๆ ทั่วประเทศได้เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วตามจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น การขยายตัวและพัฒนาการด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ในขณะที่ยังมีปริมาณของเสียที่รอรับและกำจัดขยะมูลฝอยยังมีอยู่อย่างจำกัด ทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบไม่สามารถกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาลได้ ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม ปัญหาแหล่งพาทะน้ำโรค เหนือราคาแพง ไม่น่าดู และส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพอนามัยของประชาชน ดังนั้น นโยบายและแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยในระดับชาติ จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ให้มีการจัดการที่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้เห็นชอบกับ Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๗ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยกรมควบคุมมลพิษ ได้จัดทำแผนแม่บทการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ นอกจากนี้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ร่วมกับกระทรวงมหาดไทยจัดทำแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ ๑ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐) ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๙ โดยมีหลักการสำคัญ คือ การลดและคัดแยกขยะมูลฝอยที่ต้นทาง การจัดการขยะมูลฝอยแบบศูนย์รวม และกำจัดด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสมแบบผสมผสานเน้นการแปรรูปเป็นพลังงานหรือทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งสร้างวินัยของคนในชาติสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางจนถึงการกำจัดขั้นสุดท้าย โดยใช้หลักการ 3R คือ การใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ (Reduce Reuse Recycle)

ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายหลัก หรือระเบียบข้อบังคับที่จะรองรับการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจรดังกล่าว โดยจะมีเฉพาะกฎหมาย กฎระเบียบที่ใช้สำหรับการกำจัดขยะมูลฝอยหรือของเสียที่เกิดขึ้นเท่านั้น เช่น พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเก็บรวบรวม และกำจัดขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มุ่งเน้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำกับดูแล เรื่องการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่ต่างๆ พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้ควบคุมดูแลการประกอบกิจการโรงงานให้เหมาะสม และกำจัดของเสียที่เกิดขึ้นเพื่อไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการควบคุมวัตถุอันตรายและจัดระบบบริหารที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลเรื่องความเป็นพิษของวัตถุอันตรายตามที่กำหนดไว้ ส่วนพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติขึ้นเพื่อป้องกันปัญหาความเสื่อมโทรมของคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยเน้นกำจัดมลพิษทางด้านน้ำ อากาศ และกากของเสีย ภายใต้กลไกของแผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อม กองทุนสิ่งแวดล้อมและคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

จากการพิจารณาขอบเขตและวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ที่มีการบังคับใช้ดังกล่าวข้างต้น ยังขาดกลไกที่สำคัญในการควบคุมอัตราการเกิดของขยะมูลฝอย ตั้งแต่การออกแบบและผลิตผลิตภัณฑ์ การ

กำหนดหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้จัดจำหน่าย ในการร่วมรับผิดชอบผลิตภัณฑ์ตลอดวัฏจักรชีวิต หรือการสร้างกลไกให้เกิดการคัดแยกขยะมูลฝอยเพื่อนำกลับไปใช้ซ้ำหรือรีไซเคิลภายหลังจากการบริโภค ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของรัฐบาลดังกล่าวข้างต้นให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ ในขณะที่กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น ได้พัฒนากฎหมายเพื่อการจัดการขยะมูลฝอยเป็นการเฉพาะโดยมุ่งเน้นการควบคุมปริมาณตั้งแต่ที่แหล่งกำเนิด และให้มีการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ก่อนการกำจัดขั้นสุดท้าย รวมทั้งกำหนดให้ผู้ประกอบการรับผิดชอบซากผลิตภัณฑ์ของตนเอง ภายหลังจากการบริโภคของประชาชน ทำให้การจัดการขยะมูลฝอยในกลุ่มประเทศดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยสมัยใหม่แบบครบวงจร แนวทางการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด (Resource Conservation and Recovery) และหลักการผู้ก่อให้เกิดมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle)

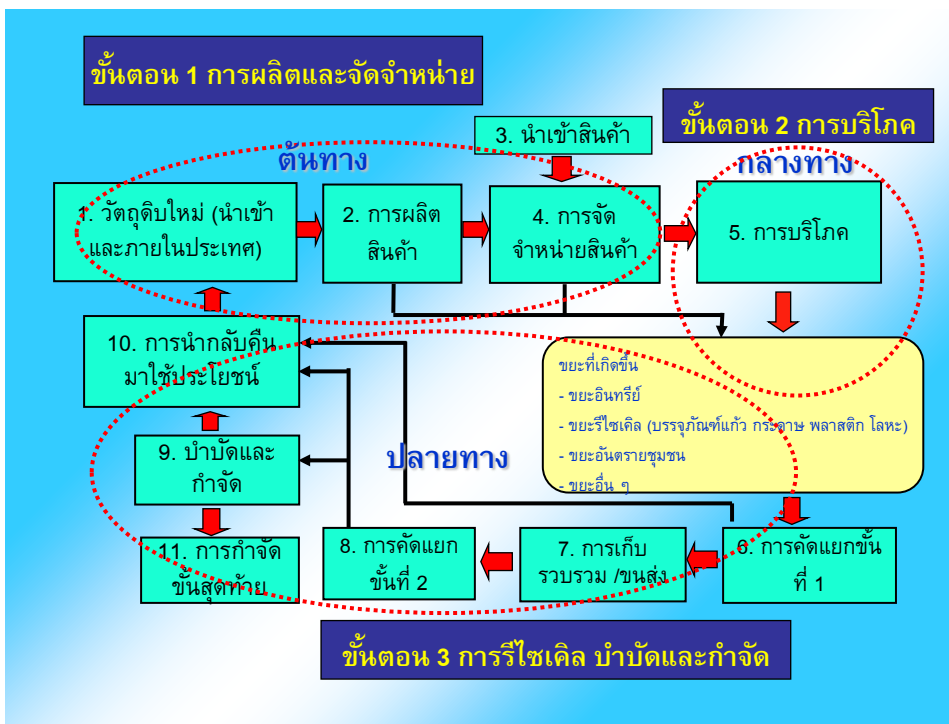
๒. วัฏจักรการเกิดขยะ/ของเสีย

พิจารณาตามวัฏจักรการเกิดขยะ/ของเสีย ใน ๓ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การผลิตและจัดจำหน่าย

ขั้นตอนที่ ๒ การบริโภค

ขั้นตอนที่ ๓ การรีไซเคิล บำบัดและกำจัด

จากการพิจารณากระบวนการเกิดขยะ ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง พบว่า แหล่งกำเนิดขยะเป็นแหล่งสำคัญที่จะต้องมีการแก้ไข หากสามารถกำกับดูแลให้วัตถุดิบที่ใช้ผลิตสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ที่ใช้บรรจุสินค้าอุปโภค บริโภคต่างๆ เป็นบรรจุภัณฑ์ที่สามารถย่อยสลายได้หรือนำมาใช้ซ้ำได้หลายครั้งมากขึ้นจะทำให้ปริมาณของขยะลดน้อยลงด้วย

๓. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะ/ของเสียในแต่ละขั้นตอน

๓.๑ ขั้นตอนที่ การผลิต การนำเข้า การจำหน่าย

ในขั้นตอนนี้ ไม่มีความชัดเจนทางนโยบายของรัฐและกฎหมายในการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทาง กล่าวคือ ไม่มีกฎหมายควบคุม ตั้งแต่วัตถุดิบตั้งต้น บรรจุภัณฑ์ สินค้าที่นำเข้ามาในประเทศ ขาดการมุ่งเน้นการใช้วัตถุดิบที่ย่อยสลายได้ หรือวัตถุดิบที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ หรือสินค้าที่มีคุณภาพและมีอายุการใช้งานที่ยาวนาน และไม่มีกฎหมายบังคับให้ผู้ผลิตนำชิ้นส่วนหรือผลิตภัณฑ์ที่ถูกทิ้งการใช้งานแล้วกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ (Recycle) นอกจากนี้ กฎหมายว่าด้วยการส่งออกป็นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า แม้จะเป็นเครื่องมือในการควบคุมการนำเข้าและส่งออกสินค้า แต่การจะควบคุมสินค้านำเข้าที่เป็นวัตถุดิบบางชนิด โดยเหตุผลที่เป็นวัตถุดิบซึ่งนำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ที่ยากต่อการกำจัดนั้น อาจไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามกฎหมายและตามข้อตกลงกลุ่มการค้าไม่ว่าจะเป็น AFTA หรือ WTO (องค์การการค้าโลก) รวมทั้งการนำเข้าสินค้าใช้ซ้ำ เช่น รองเท้า เสื้อผ้า กระเป๋า เพื่อมาจำหน่ายในประเทศ ไม่มีการเก็บภาษีศุลกากร ทำให้ประเทศต่าง ๆ ที่จะต้องกำจัดเป็นขยะ ส่งออกมาทิ้งที่ประเทศไทย และผู้ค้าในเมืองไทยสามารถนำไปจำหน่ายได้ไม่เกรงร้อยละ ๑๐ ทำให้ส่วนที่เหลือกลายเป็นขยะเป็นภาระที่ต้องดำเนินการกำจัด การแก้ไขปัญหาวัตถุดิบบางอย่างที่นำมาผลิตเป็นสินค้าที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อม โดยการเรียกเก็บอากรพิเศษเพิ่มขึ้นสำหรับวัตถุดิบนำเข้าบางรายการตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและพิกัดอัตราศุลกากร เพื่อจูงใจให้ผู้ผลิตลดการนำเข้าและหันไปใช้วัสดุอื่นหรือใช้วัสดุหมุนเวียนที่มีในประเทศ อาจถูกโต้แย้งว่าเป็นอุปสรรคทางการค้าและการแข่งขันที่ห้ามมิให้ใช้ภาษีเป็นเครื่องมือในการกีดกันด้านการค้าระหว่างประเทศ

๓.๒ ขั้นตอนที่ ๒ การบริโภค

การบริโภค จะใช้หลักการและแนวทางเสริมสร้างสังคมรีไซเคิล การกำหนดความรับผิดชอบของผู้ประกอบการและมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนอื่นๆ เพื่อให้กฎหมายมีขอบเขตและวัตถุประสงค์เพื่อการบังคับใช้ให้เกิดกลไกการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน โดยการส่งเสริมการบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การใช้สินค้าที่สามารถใช้ซ้ำหรือนำกลับไปแปรรูปใช้ใหม่ และการให้ผู้ประกอบการร่วมรับผิดชอบในสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของตนตลอดวัฏจักรชีวิต

การคัดแยก ไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรง มีเพียงกฎหมายที่ใกล้เคียงคือ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการจัดการขยะในชุมชน และพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.๒๕๓๕ กำหนดให้ห้ามทิ้งขยะลงในสถานที่สาธารณะ โดยกำหนดให้ทั้งในภาชนะหรือที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดไว้ แต่ไม่ได้มีกฎหมายกำหนดให้ประชาชนต้องมีหน้าที่ในการคัดแยกขยะจากครัวเรือน และไม่มีกลไกทางกฎหมายที่จะส่งเสริมให้เกิดกระบวนการคัดแยกขยะ และขาดนโยบายการส่งเสริมจากรัฐที่ให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่ลดการสร้างขยะ มีเพียงกฎหมายที่คุ้มครองผู้บริโภคในเรื่องของฉลากสินค้า การโฆษณาเฉพาะคุณภาพ ราคาของสินค้าหรือบริการเท่านั้น โดยยังไม่มีกฎหมาย กฎระเบียบที่ครอบคลุมเรื่องการส่งเสริมทุกภาคส่วนให้ร่วมในการใช้สินค้าที่สามารถใช้ซ้ำหรือนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ การใช้สินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การลดการใช้บรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ที่เป็นอันตรายและจัดการยาก

๓.๓ ขั้นตอนการรีไซเคิล บำบัด และกำจัด

ขั้นตอนการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ยังไม่มีกฎหมายกำหนดให้นำขยะ/ของเสียกลับมาใช้ประโยชน์ และไม่มีการควบคุมให้มีการใช้วัสดุในการผลิตบรรจุภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำ

ได้หลายๆ ครั้ง มีเพียงการใช้หลักการและแนวทางร่วมกับการส่งเสริมการตลาด คัดแยก และใช้ประโยชน์จาก ชยะในชุมชน

ขั้นตอนการกำจัด ยังขาดหลักเกณฑ์ขั้นพื้นฐานการกำจัดขยะให้ถูกสุขลักษณะ พระราชบัญญัติ การ สาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินการกำจัดและออกข้อบัญญัติ ท้องถิ่นได้ตามมาตรา ๒๐ แต่ไม่มีประกาศที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ ของสถานที่ฝังกลบ การ ออกแบบก่อสร้าง การระบายน้ำทิ้ง เทคโนโลยีมาตรฐาน (Engineering design) และขาดหน่วยงานที่ทำ หน้าที่รับรองเทคโนโลยีในการกำจัดขยะ (มาตรฐาน Technology)

๔. ข้อเสนอในการปรับปรุงข้อกฎหมาย

เมื่อวิเคราะห์ปัญหาของจากวัฏจักรการเกิดขยะ/ของเสีย ใน ๓ ขั้นตอน พบว่า ประเด็นทางด้าน กฎหมายเป็นประเด็นหลักที่จะต้องได้รับการปรับปรุง เพื่อช่วยขับเคลื่อนการกำหนดมาตรการในการลดและ นำของเสียกลับมาใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง โดยมีข้อเสนอ ดังนี้

๔.๑ แกไขกฎหมายที่มีอยู่ให้มีการควบคุมวัตถุดิบตั้งต้น บรรจุภัณฑ์ สินค้า ที่นำเข้ามาในประเทศ โดย มุ่งเน้นการใช้วัตถุดิบที่ย่อยสลายได้ หรือวัตถุดิบที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ หรือสินค้าที่มีคุณภาพ และมีอายุการใช้งานที่ยาวนาน

๔.๒ ยกร่างกฎหมายใหม่ คือ พระราชบัญญัติการลดและนำของเสียมาใช้ประโยชน์ใหม่ พ.ศ. (Law for Promotion of Effective Utilization of Resources) โดยสาระสำคัญ คือ ให้มีองค์กรกลางทำ หน้าที่ในการเก็บภาษีสรรพสามิตกับผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่าย โดยเงินรายได้จากการจัดเก็บภาษีจะนำมา แบ่งให้กับท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการขยะ และให้มีการออกกฎหมายลูกที่มีสาระสำคัญในการ ควบคุมวัตถุดิบตั้งต้น บรรจุภัณฑ์ สินค้าที่นำเข้ามาในประเทศ ที่มุ่งเน้นการใช้วัตถุดิบที่ย่อยสลายได้ หรือ วัตถุดิบที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ หรือสินค้าที่มีคุณภาพและมีอายุการใช้งานที่ยาวนาน

๕. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการผลิตภัณฑ์/สินค้า/ของเสีย ที่อยู่ระหว่างการจัดทำ

๕.๑ ร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.

กรมควบคุมมลพิษได้เสนอร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. เพื่อกำหนดวิธีการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ ปัจจุบันร่างพระราชบัญญัติการจัดการ ซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. อยู่ระหว่างจัดทำเรื่องส่งออกจากสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกา

๕.๒ กฎหมายในการบริหารจัดการขยะ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายจัดเวทีรับฟัง ความคิดเห็น เรื่อง แนวทางการจัดทำกฎหมายในการบริหารจัดการขยะ ระหว่างวันที่ ๑ - ๒ ธันวาคม ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุม ชั้น ๑๖ สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียจาก ทุกภาคส่วน ในการพิจารณานำกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการขยะและของเสียทุกประเภทมารวมเป็นกฎหมาย ฉบับเดียวเพื่อให้เกิดการจัดการขยะได้อย่างครบวงจร

๕.๓ (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมการลดและนำของเสียมาใช้ประโยชน์ พ.ศ.

กรมควบคุมมลพิษได้ยกร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการลดและนำของเสียมาใช้ประโยชน์ พ.ศ. สำหรับใช้ควบคุมการจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่การเกิดจนถึงการกำจัดขั้นสุดท้าย ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่าง ดำเนินการ

๖. ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการตลาดและนำของเสียมาใช้ประโยชน์ พ.ศ.

๖.๑ การดำเนินงานที่ผ่านมา

๑) ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๑ กรมควบคุมมลพิษ ได้ดำเนินการว่าจ้างศึกษาการยกเว้นกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการตลาด คัดแยก และนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ โดยผู้รับจ้าง คือ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ร่วมกับ บริษัท เอ็นแอนด์เอิร์ธ คอนซัลแตนท์ จำกัด ผลที่ได้จากการศึกษา คือ ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการตลาดและนำของเสียมาใช้ประโยชน์ พ.ศ. ซึ่งผ่านการรับฟังความคิดเห็นจากสาธารณชนเรียบร้อยแล้ว และได้นำข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะมาปรับปรุงร่างกฎหมายดังกล่าว

๒) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการตลาดและนำของเสียมาใช้ประโยชน์ พ.ศ. ซึ่งเป็นร่างกฎหมายตามแผนพัฒนากฎหมายของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในความรับผิดชอบของกรมควบคุมมลพิษ ไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๒

๓) สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้มีหนังสือที่ นร ๐๕๐๓/๑๘๓๖๕ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๒ แจกไปยังกระทรวงต่างๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยความเห็นส่วนใหญ่มีความเห็นชอบต่อหลักการของร่างพระราชบัญญัติ

๔) สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้มีหนังสือที่ นร ๐๕๐๓/๑๑๘๘๒ ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ไปยังสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(สศช.) เพื่อขอให้เสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ ดังกล่าว ซึ่งมีความเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัตินี้ยังขาดความชัดเจนในหลายประเด็น เห็นควรให้เสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาก่อนนำร่างพระราชบัญญัติ เสนอ คณะรัฐมนตรีอีกครั้ง

๕) ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการตลาดและนำของเสียมาใช้ประโยชน์ พ.ศ. จะถูกนำเสนอเข้าวาระการประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา แต่ได้มีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.๒๕๕๔ และคณะรัฐมนตรีมีมติให้การเสนอร่างกฎหมายใหม่โดยเฉพาะร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งเป็นเรื่องในทางนโยบาย ไม่สมควรดำเนินการเสนอในระหว่างยุบสภา สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงส่งร่างพระราชบัญญัตินี้คืนมายังกรมควบคุมมลพิษ

๖) กรมควบคุมมลพิษ ได้เสนอขอความเห็นชอบ ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการตลาดและนำของเสียมาใช้ประโยชน์ พ.ศ. ต่อคณะกรรมการควบคุมมลพิษ ในวาระเรื่องเพื่อพิจารณา :เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๕ โดยคณะกรรมการควบคุมมลพิษ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบในการออกกฎหมาย ทั้งนี้ คณะกรรมการควบคุมมลพิษสามารถให้ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัตินี้ได้ เพื่อที่กรมควบคุมมลพิษจะได้พิจารณาดำเนินการในกระบวนการนำเสนอกฎหมาย

๗) ในช่วงปี ๒๕๕๖ – ๒๕๕๗ เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง โดยมีคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เข้ายึดอำนาจการปกครอง เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่ง คสช. ได้เห็นความสำคัญของปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศที่จะต้องแก้ไข โดยเร่งด่วน ตามที่คณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติได้เห็นชอบกับ Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๗ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยกรมควบคุมมลพิษ ได้จัดทำแผนแม่บทการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔) โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ นอกจากนี้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ร่วมกับ

กระทรวงมหาดไทยจัดทำแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้มลพิษ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ ๑ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐) ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๙ โดยมีหลักการสำคัญ คือ การลดและคัดแยกขยะมูลฝอยที่ต้นทาง การจัดการขยะมูลฝอยแบบศูนย์รวม และกำจัดด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสมแบบผสมผสานเน้นการแปรรูปเป็นพลังงานหรือทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งสร้างวินัยของคนในชาติสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางจนถึงการกำจัดขั้นสุดท้าย โดยใช้หลักการ 3R คือ การใช้ซ้ำ ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ (Reduce Reuse Recycle)

๘) โดยเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ กรมควบคุมมลพิษได้ประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย กรมอนามัย กรุงเทพมหานคร กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อพิจารณาแนวทางการขับเคลื่อนการออกพระราชบัญญัติส่งเสริมการลดและนำของเสียมาใช้ประโยชน์ พ.ศ. โดยที่ประชุมมีมติเห็นชอบร่วมกันว่า ควรขับเคลื่อน (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมการลดและนำของเสียมาใช้ประโยชน์ พ.ศ. ออกเป็นกฎหมาย เฉพาะเพื่อใช้เป็นกฎหมายพื้นฐานด้านการจัดการขยะมูลฝอย ควบคู่ไปกับการผลักดัน (ร่าง) กฎหมายในการบริหารจัดการขยะ โดยจะนำกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการขยะและของเสียทุกประเภทมารวมเป็นกฎหมายฉบับเดียว ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๙) กรมควบคุมมลพิษได้พิจารณาปรับปรุงโครงสร้าง (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมการลดและนำของเสียมาใช้ประโยชน์ พ.ศ. เพื่อให้ครอบคลุมต่อการจัดการของเสียตามวัฏจักรของเสียอย่างครบวงจร โดยกำหนดให้มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ในวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๐ ก่อนที่จะขับเคลื่อนการดำเนินงานตามลำดับเพื่อเสนอเรื่องไปยัง ครม. เพื่อพิจารณาออกมาเป็นกฎหมายต่อไป

๖.๒ แนวคิดการร่างกฎหมายส่งเสริมการลดและนำของเสียมาใช้ประโยชน์

ในการร่างกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลดและนำของเสียมาใช้ประโยชน์ พ.ศ. นั้น มีแนวความคิดหรือหลักการที่สำคัญสำหรับเป็นพื้นฐานมาใช้ประกอบการร่างกฎหมาย ได้แก่ แนวคิดด้านการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ แนวคิดผู้ก่อให้เกิดมลพิษเป็นผู้จ่าย แนวคิดด้านความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ แนวคิดการลดของเสียและหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ แนวคิดด้านมาตรฐานสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑) แนวคิดด้านการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ

เป็นหลักการที่ทำให้มีการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มต่าง ๆ ทั้งปัจเจกบุคคล องค์กรเอกชนและภาคธุรกิจ ให้เข้ามามีความรู้และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (Public Private Partnership on Environment and Development) ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่กำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับภาครัฐในการคุ้มครอง ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ดำรงชีพได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมโดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิต ในอดีตที่การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งปรากฏผลว่ายังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะป้องกันแก้ไข และคุ้มครองทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมิให้เสื่อมโทรมและถูกทำลายลงไปได้ ซึ่งเดิมมักจะกล่าวอ้างเสมอว่าที่เป็นเช่นนี้มีสาเหตุมาจากจำนวนบุคลากรภาครัฐ และงบประมาณที่มีไม่เพียงพอที่จะรองรับกับสถานการณ์และความรุนแรงของปัญหา

สิ่งแวดล้อมของประชาชน ที่จะได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ที่สะอาดปราศจากมลพิษ และอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม ทางฝ่ายภาครัฐเองก็ได้ดำเนินงานเพื่อให้ประชาชนได้สิทธิในสิ่งแวดล้อมด้วยการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนบริหารในการพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับภาครัฐ ดังนั้น การให้สิทธิแก่ประชาชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการมูลฝอยนั้น จะพิจารณาเน้นส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานลด คัดแยก และนำมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่

๒) แนวคิดผู้ก่อให้เกิดมลพิษเป็นผู้จ่าย

เป็นหลักการที่จะให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมรับผิดชอบในการบำบัด กำจัด ของเสียที่เป็นอันตราย มูลฝอย และน้ำเสียในลักษณะที่ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม โดยหลักการผู้ทำให้เกิดมลพิษ (Polluters) ควรจะเป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่ายในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นดังกล่าว เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายและผลกระทบต่อระบบนิเวศโดยรวมภายใต้พื้นฐานของความรับผิดชอบร่วมกัน และไม่ถือเป็นภาระหน้าที่ของภาครัฐในการจัดการหรือเป็นหน้าที่และบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

๓) แนวคิดด้านความรับผิดชอบต่อผู้ประกอบการ

เป็นหลักการที่พิจารณาว่าต้นทุนทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและต้นทุนจากการเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนาให้ถือว่าเป็นต้นทุนของสินค้าหนึ่ง ๆ ด้วย จึงเป็นที่มาของแนวทางที่จะให้ผู้ประกอบการเป็นผู้รับผิดชอบ (Producer Responsibility) ในการออกแบบและผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดของเสียในกระบวนการผลิต จากการปรับเปลี่ยนการออกแบบและผลิตสินค้าใหม่ ๆ รวมทั้งการปรับเปลี่ยนไปใช้วัสดุต่าง ๆ ที่สามารถนำกลับคืนไปใช้ใหม่ได้อย่างปลอดภัย เพื่อเป็นการลดปริมาณของเสีย

๔) แนวคิดการลดของเสียและหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่

การจัดการสิ่งแวดล้อมในอดีตที่ผ่านมา มุ่งเน้นการบำบัดมลพิษที่ปลายทางหรือปลายท่อ (End of Pipe) เป็นส่วนใหญ่ เช่น การบำบัดน้ำเสีย มลพิษทางอากาศ และกากของเสียต่าง ๆ เป็นต้น โดยเข้าใจว่าการกำจัด และ ควบคุม ปริมาณมลพิษที่ปล่อยสู่ สิ่งแวดล้อมนั้น จะสามารถทำให้ สิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมลงไปแล้วนั้น สามารถกลับฟื้นขึ้นมาได้ แต่เนื่องจากการบำบัดมลพิษที่เกิดขึ้นแล้วนั้น มีค่าใช้จ่ายในการบำบัดสูงมาก เป็นภาระของผู้ประกอบกิจการโรงงานอยู่ตลอดเวลา และในมุมมองของผู้ประกอบกิจการโรงงานเอง ถือว่าเป็นการลงทุนที่ไม่ก่อให้เกิดผลกำไร ยิ่งไปกว่านั้นของเสียหรือมลพิษที่บำบัดแล้วส่วนใหญ่เป็นเพียงการเปลี่ยนสถานะหนึ่งไปเป็นอีกสถานะหนึ่งเท่านั้น จึงเห็นได้ว่าการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุนี้ ยังไม่ใช่วิธีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพและคุ้มค่าในการลงทุน

ดังนั้น แนวคิดด้านการลดของเสียและหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ ถือว่าเป็นหลักการที่สำคัญ ที่เน้นให้มีการใช้เทคโนโลยีที่จะช่วยในการป้องกันการเกิดของเสียและนำของเสียกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ จัดว่าเป็นวิธีการจัดการที่มีประสิทธิภาพ ปลอดภัยและมีความคุ้มค่า ซึ่งสามารถดำเนินการได้โดยการใช้วิธีการผลิตที่สะอาด การใช้ประโยชน์ของเสียในรูปแบบของปุ๋ยหมัก พลังงาน การใช้ประโยชน์ใหม่ของเสียที่ผ่านการบำบัดแล้ว และการส่งเสริมและสนับสนุนสินค้าที่ผลิตจากวัสดุรีไซเคิล เป็นต้น

๕) แนวคิดด้านมาตรฐานสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

แนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยใช้กฎระเบียบและมาตรการภายใต้ข้อตกลงทางสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศองค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) ซึ่ง WTO เป็นองค์การระหว่างประเทศที่ทำหน้าที่ดูแลการค้าโลกให้เป็นระเบียบและเป็นธรรม ประเทศที่เป็นสมาชิก WTO มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎของความตกลงต่าง ๆ ซึ่งอยู่ภายใต้ WTO ทั้งนี้ แนวคิดด้านมาตรฐานสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศที่นำมาใช้ในการร่างกฎหมายของโครงการ เป็นแนวทางที่ใช้สำหรับการป้องกันการเคลื่อนย้ายของเสียที่เป็นอันตรายระหว่างประเทศ การกำหนดนโยบายด้านการค้าและสิ่งแวดล้อมที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการค้า และการแข่งขันที่มีสมมุติฐานอยู่บนพื้นฐานของการปกป้องทรัพยากรธรรมชาติ การป้องกันมลพิษสิ่งแวดล้อม และสุขภาพอนามัยของประชาชน ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยมีเครื่องมือในการจัดการที่มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับผลกระทบจากนโยบายด้านการค้าและสิ่งแวดล้อมของต่างประเทศ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการได้

๖.๓ ความเชื่อมโยงของกฎหมายกับหลักการการจัดการมูลฝอย

การจัดการมูลฝอยในปัจจุบันจะพิจารณาให้ครอบคลุมวงจรการเกิดมูลฝอย ตั้งแต่ขั้นตอนการผลิตและจัดจำหน่าย การบริโภค และการคัดแยก รีไซเคิล บำบัดและกำจัด โดยใช้แนวคิดด้าน ๓R (Reduce Reuse Recycle) เข้ามาประยุกต์ใช้ในแต่ละขั้นตอนดังกล่าว โดยในรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนจะมีหลักการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน ดังนี้

๑) **ขั้นตอนการผลิตและจัดจำหน่าย** พระราชบัญญัติส่งเสริมการลดและนำของเสียมาใช้ประโยชน์ พ.ศ. กำหนดให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การลดของเสียในกระบวนการผลิต การหมุนเวียนวัสดุรีไซเคิลเข้าสู่กระบวนการผลิต การควบคุมการเคลื่อนย้ายวัตถุดิบ สินค้า ผลิตภัณฑ์หรือวัสดุรีไซเคิลและมาตรการส่งเสริมอื่น ๆ เพื่อให้กฎหมายมีขอบเขตและวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อบังคับใช้ให้เกิดการลดหรือป้องกันการเกิดของเสีย การนำของเสียกลับมาใช้ใหม่ในกระบวนการผลิตและการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๒) **ขั้นตอนการบริโภค** พระราชบัญญัติส่งเสริมการลดและนำของเสียมาใช้ประโยชน์ พ.ศ. จะมุ่งเน้นหลักการและแนวทางเสริมสร้างสังคมรีไซเคิล การกำหนดความรับผิดชอบของผู้ประกอบการและมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนอื่นๆ เพื่อให้กฎหมายมีขอบเขตและวัตถุประสงค์เพื่อการบังคับใช้ให้เกิดกลไกการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน โดยการส่งเสริมการบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การใช้สินค้าที่สามารถใช้ซ้ำหรือนำกลับไปแปรรูปใช้ใหม่ และการให้ผู้ประกอบการร่วมรับผิดชอบในสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของตนตลอดวัฏจักรชีวิต

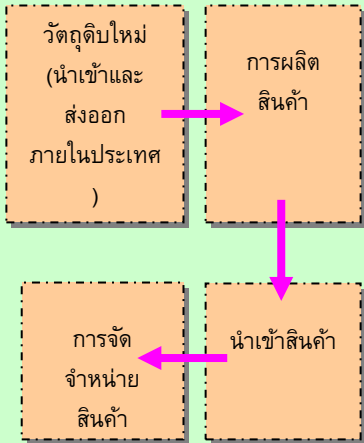
๓) **ขั้นตอนการคัดแยก รีไซเคิล บำบัดและกำจัด** พระราชบัญญัติส่งเสริมการลดและนำของเสียมาใช้ประโยชน์ พ.ศ. จะส่งเสริมและสนับสนุนแนวทางการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์มูลฝอยในชุมชน การบำบัดหรือกำจัดที่ถูกหลักวิชาการและมาตรการส่งเสริมอื่นๆ เพื่อให้กฎหมายมีขอบเขตและวัตถุประสงค์ให้เกิดกลไกการลด คัดแยก และนำมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุดก่อนการบำบัดหรือกำจัดขั้นสุดท้าย รวมทั้งให้มีการจัดการมูลฝอยที่เป็นระบบและครบวงจร มีประสิทธิภาพและลดผลกระทบที่อาจเกิดต่อสิ่งแวดล้อม และสุขภาพอนามัยของประชาชน

วงจรการเกิดขยะมูลฝอย

แนวทางการจัดการ

หลักการด้านกฎหมาย

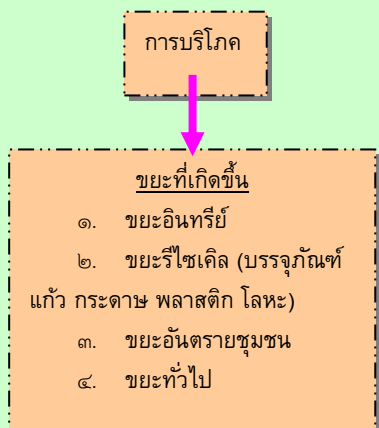
ขั้นตอน 1 การผลิตและจัดจำหน่าย

- การลด/ป้องกันการเกิดของเสีย
 - การออกแบบสินค้าและบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
 - การลดปริมาณสารพิษในผลิตภัณฑ์
 - ระบบฉลากสิ่งแวดล้อม
- การนำของเสียกลับมาใช้ใหม่
 - ส่งเสริมการคัดแยกและนำของเสียจากขบวนการผลิตไปใช้ซ้ำหรือรีไซเคิล
 - ส่งเสริมการนำวัสดุรีไซเคิลมาเป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์ใหม่
- ส่งเสริมการผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

- แนวทางการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อลดของเสียและวัตถุดิบในกระบวนการผลิต การนำของเสียกลับมาใช้ใหม่หรือใช้ซ้ำ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการหรือเทคโนโลยีในการผลิตที่ก่อให้เกิดของเสียน้อยลง เป็นต้น
- แนวทางการควบคุมการเคลื่อนย้ายวัตถุดิบ สินค้า ผลิตภัณฑ์ข้ามแดนเพื่อป้องกันของเสีย ผลิตภัณฑ์ใช้แล้ว ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้มาตรฐานหรือใกล้จะหมดอายุการใช้งานไม่ให้เกิดเป็นของเสียภายในประเทศ
- แนวทางการส่งเสริม โดยการอาศัยการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมด้านการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยทั้งในด้านการสนับสนุนงบประมาณ การสนับสนุนด้านการตลาด และการใช้ภาษีเพื่อเป็นแรงจูงใจ

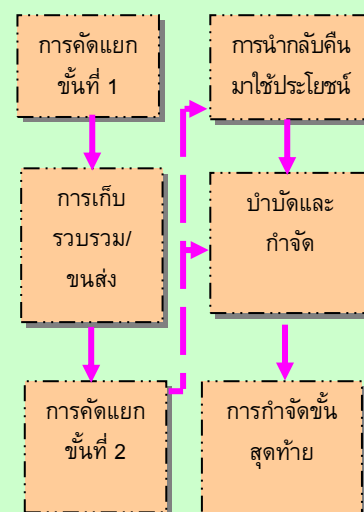
ขั้นตอน 2 การบริโภคสินค้า

- ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการใช้สินค้าที่สามารถใช้ซ้ำหรือนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่
- ส่งเสริมการใช้สินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- ส่งเสริมการลดการใช้บรรจุภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ที่เป็นอันตรายและจัดการยาก
- ส่งเสริมให้ประชาชนคัดแยกขยะมูลฝอยหลังการบริโภค

- แนวทางการเสริมสร้างสังคมรีไซเคิล เพื่อให้ทุกภาคส่วนร่วมมือในการลด คัดแยก และนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ การใช้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการสนับสนุนการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืนทุกรูปแบบ
- แนวทางการกำหนดความรับผิดชอบของผู้ประกอบการในการรับผิดชอบสินค้าและผลิตภัณฑ์ของตนตลอดวัฏจักรชีวิตตั้งแต่การออกแบบและผลิตรายการเรียกคืนกลับมาใช้ใหม่ และการบำบัดกำจัด
- แนวทางการส่งเสริม โดยการกำหนดหลักเกณฑ์แนวทางส่งเสริมผู้ประกอบการที่รับผิดชอบต่อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของตนทั้งในด้านเงินกู้ยืม การส่งเสริมการตลาดและแรงจูงใจทางภาษีอากร

ขั้นตอน 3 การคัดแยก การรีไซเคิล บำบัดและกำจัด

- การสนับสนุนให้มีการคัดแยกขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด
- การใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย เช่น การนำขยะอินทรีย์มาหมักทำปุ๋ย การนำรูปพลังงานจากขยะมูลฝอย การใช้ประโยชน์ขยะรีไซเคิล เป็นต้น
- การบำบัดและกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกหลักวิชาการ

- แนวทางการส่งเสริมการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยในชุมชน ทั้งในด้านการกำหนดแผนงาน กิจกรรม เป้าหมายการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์และการส่งเสริม กำกับดูแลกิจการที่เกี่ยวข้องกับการนำของเสียกลับมาใช้ใหม่ในชุมชน
- แนวทางการบำบัดและกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกหลักวิชาการโดยการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานด้านการกำจัดขยะมูลฝอย วิธีการกำจัด การควบคุมดูแลระบบกำจัดขยะมูลฝอย และการติดตามตรวจสอบพื้นที่ระบบกำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกสุขลักษณะ
- แนวทางการส่งเสริมสำหรับกิจการที่เกี่ยวข้องกับการนำของเสียกลับมาใช้ใหม่ ตลาดวัสดุรีไซเคิลและการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อส่งเสริมการใช้ทรัพยากร ธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๖.๔ โครงสร้างพระราชบัญญัติส่งเสริมการลดและนำของเสียมาใช้ประโยชน์ พ.ศ.

(ร่าง) พระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งเสริมการลดและนำของเสียมาใช้ประโยชน์ พ.ศ.ประกอบด้วยสาระสำคัญ ๙ หมวด ที่ครอบคลุมการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรที่เน้นการลดและใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย ได้แก่ คณะกรรมการนโยบายการจัดการกากของเสีย การเสริมสร้างสังคมรีไซเคิล การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ การส่งเสริมการลดและใช้ประโยชน์กากของเสีย การบำบัดและกำจัดกากของเสีย การควบคุมการเคลื่อนย้ายวัตถุอันตราย สินค้า ผลิตภัณฑ์หรือของเสียข้ามแดน มาตรการส่งเสริม กำหนดบทลงโทษ และบทเฉพาะกาล โดยมีโครงสร้างของร่างพระราชบัญญัตินี้ดังนี้

ความทั่วไป (General Provision)

คำนิยาม ในพระราชบัญญัติ

หมวด ๑ คณะกรรมการจัดการของเสีย

ประกอบไปด้วยมาตราต่างๆ ที่กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการทั้งกรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ อำนาจหน้าที่ รวมทั้งแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการ โดยคณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ในการเสนอแนะนโยบาย มาตรการ และแผนการจัดการของเสีย การให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่รัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเสนอแนะมาตรการเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อสร้างแรงจูงใจในการดำเนินงานในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการลด คัดแยก และนำของเสียมาใช้ประโยชน์

หมวด ๒ การเสริมสร้างสังคมการบริโภคที่ยั่งยืน

ประกอบไปด้วยมาตราต่างๆ ที่สามารถรองรับนโยบาย มาตรการ และแผนการเสริมสร้างสังคมการบริโภคที่ยั่งยืน โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม ในระบบการจัดการขยะมูลฝอยในรูปแบบของความร่วมมือของภาครัฐและเอกชน เช่น การกำหนดบทบาทหน้าที่ของภาครัฐส่วนกลาง ภาครัฐส่วนท้องถิ่น ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม การลด คัดแยก และนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ รวมทั้งสิทธิพึงได้ต่างๆ เช่น การได้รับความรู้ การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม และการเสริมและสนับสนุนงบประมาณที่เกี่ยวข้อง

หมวดที่ ๓ การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

ประกอบไปด้วย มาตราต่างๆ ที่จะใช้กำหนดแนวทางและมาตรการสำหรับการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การลดของเสียแต่ละประเภท การลดวัตถุดิบในกระบวนการผลิต การนำของเสียกลับมาใช้ใหม่ การใช้ซ้ำวัสดุในกระบวนการผลิต การปรับปรุงกระบวนการผลิตหรือการปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีการผลิตเพื่อลดของเสีย โดยอาจนำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมมาบังคับใช้ สำหรับเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการผลิตและการบริโภคผลิตภัณฑ์ในทางที่ก่อให้เกิดมลพิษน้อยลง ส่งเสริมการนำของเสียกลับมาใช้ใหม่

หมวดที่ ๔ การควบคุมการเคลื่อนย้ายวัตถุอันตราย สินค้า ผลิตภัณฑ์หรือของเสียข้ามแดน

ประกอบด้วยมาตราต่างๆ สำหรับใช้ควบคุมการเคลื่อนย้ายและบริหารจัดการของเสีย ผลิตภัณฑ์ใช้แล้ว ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้มาตรฐาน ผลิตภัณฑ์ที่จะหมดอายุการใช้งาน และวัสดุรีไซเคิล โดยกำหนดประเภท ชนิด วัตถุดิบ สินค้า ผลิตภัณฑ์ใช้แล้ว การกำหนดระบบการอนุญาต และการติดตามตรวจสอบการนำเข้าสินค้า และผลิตภัณฑ์ใช้แล้ว กำหนดหลักเกณฑ์ มาตรฐาน และแนวทางการปฏิบัติ เพื่อควบคุมการเก็บกัก การขนส่งเคลื่อนย้าย และการนำเข้ามาในราชอาณาจักร

หมวดที่ ๕ ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ

ประกอบไปด้วยมาตราต่างๆ ที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการสินค้า หรือผลิตภัณฑ์ที่จะก่อให้เกิดปัญหาต่อการจัดการขยะมูลฝอยหรือปัญหาต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีสาระสำคัญให้บังคับใช้เพื่อให้ผู้ประกอบการรับผิดชอบต่อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของตนตลอดวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์ รวมทั้งการจัดการผลิตภัณฑ์ใช้แล้วภายหลังจากการบริโภคของประชาชนเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์หรือกำจัด การกำหนดระบบฉลากหรือสัญลักษณ์ประเภทวัสดุ (Environmental Coding and Labeling System) เพื่อให้ง่ายต่อการคัดแยกและนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

หมวด ๖ มาตรการส่งเสริม

ประกอบด้วยมาตรการต่างๆ ที่จะส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานด้าน ๓Rs โดยการสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ 3R ในด้านต่างๆ เช่น การให้เงินสนับสนุน หรือเงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำสำหรับหน่วยงานหรือองค์กรที่มีระบบการคัดแยกและนำซากผลิตภัณฑ์ วัสดุรีไซเคิล หรือขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ เป็นต้น

หมวด ๗ การใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์

ประกอบด้วยมาตราต่างๆ ที่กำหนดวิธีการ แนวทางที่จะนำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาเป็นแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อให้เกิดการลด และนำของเสียกลับมาใช้ประโยชน์

หมวดที่ ๘ การตรวจสอบและควบคุม

ประกอบไปด้วยมาตราต่างๆ ที่กำหนดแนวทางของเจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบและควบคุมการดำเนินงานด้านการลด และนำของเสียกลับมาใช้ประโยชน์

หมวด ๙ บทกำหนดโทษ

เป็นการกำหนดบทกำหนดโทษของผู้กระทำความผิด ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้มีหลักเกณฑ์เงื่อนไขในการลงโทษ กำหนดในประกาศกระทรวงเรื่องนั้นๆ

“ผู้ประกอบกร”

“รัฐมนตรี”

“คณะกรรมการ”

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ก้อออกกฎกระทรวง ประกาศกระทรวง และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการxxx

มาตรา x - xx

ประกอบไปด้วยมาตราต่างๆ ที่กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการทั้งกรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ อำนาจหน้าที่ รวมทั้งแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการ โดยคณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ในการเสนอแนะนโยบาย มาตรการ และแผนการจัดการของเสีย การให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่รัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเสนอแนะมาตรการเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อสร้างแรงจูงใจในการดำเนินงานในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการลด คัดแยก และนำของเสียมาใช้ประโยชน์

หมวด ๒

การเสริมสร้างสังคมการบริโภคที่ยั่งยืน

มาตรา x - xx

ประกอบไปด้วยมาตราต่างๆ ที่สามารถรองรับนโยบาย มาตรการ และแผนการเสริมสร้างสังคมการบริโภคที่ยั่งยืน โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม ในระบบการจัดการขยะมูลฝอยในรูปแบบของความร่วมมือของภาครัฐและเอกชน เช่น การกำหนดบทบาทหน้าที่ของภาครัฐส่วนกลาง ภาครัฐส่วนท้องถิ่น ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม การลด คัดแยก และนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ รวมทั้งสิทธิพึงได้ต่างๆ เช่น การได้รับความรู้ การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม และการเสริมและสนับสนุนงบประมาณที่เกี่ยวข้อง

หมวด ๓

การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรา x - xx

ประกอบไปด้วย มาตราต่างๆ ที่จะใช้กำหนดแนวทางและมาตรการสำหรับการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การลดของเสียแต่ละประเภท การลดวัตถุดิบใน กระบวนการผลิต การนำของเสียกลับมาใช้ใหม่ การใช้ซ้ำวัสดุในกระบวนการผลิต การปรับปรุงกระบวนการผลิตหรือการปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีการผลิตเพื่อลดของเสีย โดยอาจนำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมมาบังคับใช้ สำหรับเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการผลิตและการบริโภคผลิตภัณฑ์ในทางที่ก่อให้เกิดมลพิษน้อยลง ส่งเสริมการนำของเสียกลับมาใช้ใหม่

หมวด ๔

การควบคุมการเคลื่อนย้ายวัตถุดิบ สินค้า ผลิตภัณฑ์หรือของเสียข้ามแดน

มาตรา x - xx

ประกอบด้วยมาตราต่างๆ สำหรับใช้ควบคุมการเคลื่อนย้ายและบริหารจัดการของเสีย ผลิตภัณฑ์ใช้แล้ว ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้มาตรฐาน ผลิตภัณฑ์ที่จะหมดอายุการใช้งาน และวัสดุรีไซเคิล โดยกำหนดประเภท ชนิด วัตถุดิบ สินค้า ผลิตภัณฑ์ใช้แล้ว การกำหนดระบบการอนุญาต และการติดตามตรวจสอบการนำเข้าสินค้า และผลิตภัณฑ์ใช้แล้ว กำหนดหลักเกณฑ์ มาตรฐาน และแนวทางการปฏิบัติ เพื่อควบคุมการเก็บกัก การขนส่ง เคลื่อนย้าย และการนำเข้ามาในราชอาณาจักร

หมวด ๕

ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ

มาตรา x - xx

ประกอบไปด้วยมาตราต่างๆ ที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการสินค้า หรือผลิตภัณฑ์ที่จะก่อให้เกิดปัญหาต่อการจัดการขยะมูลฝอยหรือปัญหาต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีสาระสำคัญให้บังคับใช้เพื่อให้ผู้ประกอบการรับผิดชอบต่อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของตนตลอดวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์ รวมทั้งการจัดการผลิตภัณฑ์ใช้แล้วหลังจากการบริโภคของประชาชนเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ หรือกำจัด การกำหนดระบบฉลากหรือสัญลักษณ์ประเภทวัสดุ (Environmental Coding and Labeling System) เพื่อให้ง่ายต่อการคัดแยกและนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

หมวด ๖

มาตรการส่งเสริม

มาตรา x - xx

ประกอบด้วยมาตรการต่างๆ ที่จะส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานด้าน ๓Rs โดยการสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ 3R ในด้านต่างๆ เช่น การให้เงินสนับสนุน หรือเงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำสำหรับหน่วยงาน หรือองค์กรที่มีระบบการคัดแยกและนำซากผลิตภัณฑ์ วัสดุรีไซเคิล หรือขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ เป็นต้น

หมวด ๗

การใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์

มาตรา x - xx

ประกอบด้วยมาตราต่างๆ ที่กำหนดวิธีการ แนวทางที่จะนำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาเป็นแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อให้เกิดการลด และนำของเสียมาใช้ประโยชน์

หมวด ๘

การตรวจสอบและควบคุม

มาตรา x - xx

ประกอบไปด้วยมาตรการต่างๆ ที่กำหนดแนวทางของเจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการตรวจสอบและควบคุมการดำเนินงานด้านการลด และนำของเสียกลับมาใช้ประโยชน์

หมวด ๙
บทกำหนดโทษ

มาตรา x - xx

เป็นการกำหนดบทกำหนดโทษของผู้กระทำความผิด ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้มีหลักเกณฑ์
เงื่อนไขในการลงโทษ กำหนดในประกาศกระทรวงเรื่องนั้นๆ